

Nr 242.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående av viss del av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter komministern Carl Axel Herman Hallonlöf; given Stockholms slott den 17 mars 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1933.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Den 27 maj 1932 avled komministern Carl Axel Herman Hallonlöf från Edsberga i Breds socken av Uppsala län i en ålder av 72 år utan att, såvitt en efter honom den 8 juli 1932 upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 28,140 kronor 33 öre. Bland avgående poster fanns i bouppteckningen upptagen en skuld till sjukbiträdet Dagny Elisabet Ericsson å 8,191 kronor, utgörande tilläggsersättning för vård av Hallonlöf under åren 1925—1932.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda, till länsstyrelsen i Uppsala län inkomna skrifter hava dels förre skådespelaren Carl August Vilhelm Anton från Gävle, numera bosatt i Stockholm, dels Thekla Erica Sofia Sobotka, född Kihlman, och Erika Eleonora Elisabeth Bodell, född Kihlman, båda i Stockholm, dels Vega Charlotta Wilhelmina Ericson i Stockholm, dels ock sjukbiträdet Dagny Elisabet Ericsson i Enköping anhallit, de fyra förstnämnda sökandena att kvarlåtenskapen efter Hallonlöf måtte helt eller delvis efterskänkas till deras förmån samt Dagny Elisabet Ericsson att henne måtte tillerkännas, utöver lönefordran å 8,191 kronor, ett belopp av 20,000 kronor eller en livränta motsvarande avkastningen av sistnämnda belopp efter en årlig ränta av fem procent.

Thekla Erica Sofia Sobotka och *Erika Eleonora Elisabeth Bodell*, vilka varit kusiner till Hallonlöf, hava i avsikt att styrka Hallonlöfs oförmåga att träffa anstalter beträffande sin kvarlåtenskap hänvisat till ett vid ansökningen fogat, av leg. läkaren i Enköping Gottfrid Salwén avgivet intyg, varav inhämtas, att Hallonlöf på grund av år 1924 inträffad hjärnblödning förlorat talförmågan samt under återstoden av sitt liv med sannolikhet varit oförmögen att meddela sig med sin omgivning.

Övriga sökande hava till stöd för ansökningarna anført i huvudsak följande.

Carl August Vilhelm Anton, vilken varit kusin till den avlidne, hade stått såväl honom som hans moder nära. Under Hallonlöfs livstid hade sökanden brevledes uppehållit förbindelsen med denne; under Hallonlöfs långvariga sjukdom genom förmedling av dennes sköterska. Vid skilda tillfällen hade sökanden även avlagt besök i Hallonlöfs hem. Sökanden vore övertygad om att, därest Hallonlöf varit i tillfälle att förordna om sin kvarlåtenskap, såväl sökanden som Hallonlöfs övriga kusiner hade blivit insatta såsom arvingar efter denne.

Vega Charlotta Wilhelmina Ericson hade år 1906 kommit till Hallonlöf såsom husföreståndarinna. De hade samma år trolovat sig i avsikt att under år 1908 ingå äktenskap med varandra. På grund av att hon blivit sjuk hade emellertid äktenskapet uppskjutits. Alltsedan dess och intill dess Hallonlöf själv blivit sjuk, hade de brevväxlat med varandra och träffats dels i Stockholm, dels i Hallonlöfs hem i Bred. Den 14 januari 1925 hade sökanden begärt och erhållit äktenskapsbetyg för ingående av äktenskap med Hallonlöf, men denne hade då varit så sjuk, att äktenskapet måst uppskjutas. Hallonlöf blev sedan aldrig så återställd, att det tilltänkta äktenskapet kunde ingås. Sökanden levde i mycket små omständigheter samt vore sjuklig och fullständigt oförmögen att försörja sig.

Dagny Elisabet Ericsson hade alltsedan hösten 1925 och intill Hallonlöfs död skött och vårdat denne mot en ersättning, som understege vad andra sköterskor betingade sig. Då hon åtagit sig att vårda Hallonlöf, hade hon, som börjat sin utbildning till sjuksköterska, måst avbryta denna och kunde nu på grund av sin ålder, 28 år, icke bliva antagen som elev vid sjuksköterskekurs. Genom sin vistelse i Hallonlöfs hem hade hon ådragit sig reumatisk värk, och på grund härav samt med hänsyn till rådande förhållanden å arbetsmarknaden vore det svårt för henne att nu-

mera erhålla nytt arbete. Hallonlöf hade vid flera tillfällen givit uttryck åt sin önskan att sörja för henne och sökt göra klart för henne, att hans egendom skulle tillfalla henne.

Länsstyrelsen i Uppsala län har till kammaradvokatfiskalsämbetet med utlåtanden den 10 november 1932 och den 16 februari 1933 överlämnat i ärendet införskaffad utredning.

Av utredningen inhämtas bland annat följande.

Carl August Vilhelm Anton vore född den 17 augusti 1873 samt gift men barnlös. Han hade vid ett med honom på överståthållarämbetets föranstaltande hållet förhör uppgivit, att han, som tidigare varit skådespelare, sedan år 1927 allenast haft sysselsättning i ringa omfattning såsom agent för en del tyska firmor. Förtjänsten därav hade varit så dålig, att han icke kunnat därå försörja sig och sin hustru utan måst till sitt och hustruns uppehälle pantsätta allt han ägde av värde. Han vore nu fullständigt utblottad.

Thekla Erica Sofia Sobotka vore född den 27 maj 1853 och sedan år 1885 änka efter kapellmästaren Kurt Sobotka från Sachsen, med vilken hon hade en dotter, som vore gift och sedan 20 år tillbaka bosatt i Chicago. Thekla Erica Sofia Sobotka hade tidigare försörjt sig genom musiklektioner, men på grund av hög ålder kunde hon numera icke fortsätta med nämnda sysselsättning. Hon vore taxerad för år 1932 enligt kommunalskattelagen till 2,010 kronor uppskattad inkomst av kapital och enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt till 2,640 kronor uppskattad inkomst.

Erika Eleonora Elisabeth Bodell vore född den 20 juli 1859 och sedan år 1906 änka efter grosshandlaren Adolf Bodell samt barnlös. Efter mannens död hade hon försörjt sig genom uthyrning av möblerade rum. På grund av sin höga ålder hade hon numera svårt att försörja sig, i synnerhet som hon dessutom vore sjuklig och nästan döv. Hon vore taxerad för år 1932 enligt kommunalskattelagen till 2,150 kronor uppskattad inkomst, därav 880 kronor av kapital, och enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt till 2,470 kronor uppskattad inkomst. Hon hade vid av överståthållarämbetet föranstaltat förhör uppgivit, att hon ofta såväl sammanträffat som brevväxlat med Hallonlöf. Hon och hennes syster hade vidare vårdat sig om Hallonlöfs moder, som under sina sista levnadsår varit bosatt i Stockholm. Då Hallonlöfs moder avlidit, hade Erika Eleonora Elisabeth Bodell ombesörjt hennes begravning. Hallonlöf hade vid olika tillfällen uttalat sin tacksamhet för hennes omsorg om hans moder.

Vega Charlotta Wilhelmina Ericson vore född den 26 maj 1880. Hon uppbure understöd med 37 kronor 20 öre i kvartalet enligt lagen om allmän pensionsförsäkring, med 18 kronor 75 öre i kvartalet från nödhjälpskassan i Stockholm, med 100 kronor i kvartalet från stiftelsen Isaak Hirschs Minne och med 125 kronor om året från Strandbergska läkareinrättningen.

Dagny Elisabet Ericsson, som vore född den 14 oktober 1904, hade såsom ersättning för sitt arbete med skötsel och vård av Hallonlöf bekommit under de fyra första åren av sin tjänstetid 75 kronor och under de tre sista åren av hans levnad 85 kronor i månaden förutom fritt vivre. Hon ägde ett sparad kapital av 2,000 kronor och en liten stuga å ofri grund i Lamberga by i Enåkers socken med ett taxeringsvärde av 200 kronor.

För egen del har länsstyrelsen tillstyrkt, att till var och en av sökandena Carl August Vilhelm Anton, Thekla Erica Sofia Sobotka och Erika Eleonora Elisabeth Bodell avstodes en tredjedel av kvarlåtenskapen efter Hallonlöf eller i varje fall att nämnda sökande måtte komma i åtnjutande av livräntor till skäligt belopp. Beträffande sökandena Dagny Elisabet Ericsson och Vega Charlotta Wilhelmina Ericson har länsstyrelsen ansett sig icke kunna tillstyrka bifall till de gjorda ansökningarna.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 21 februari 1932 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört bland annat följande:

Den i ärendet verkställda utredningen gäve vid handen, att Thekla Erica Sofia Sobotka befunne sig i jämförelsevis goda ekonomiska omständigheter. Ämbetet ansåge sig icke kunna tillstyrka bifall till den av henne gjorda ansökningen. Beträffande den av Dagny Elisabet Ericsson gjorda framställningen ansåge sig ämbetet ej heller kunna tillstyrka bifall till densamma. Hon hade för vård och skötsel av den avlidne under dennes livstid bekommit, förutom fritt vivre, en sammanlagd konstant ersättning av mer än 5,700 kronor, varjämte hon med ämbetets medgivande därutöver torde erhålla en ytterligare ersättning av 8,191 kronor. Detta belopp syntes mer än väl lämna henne full ersättning för de olägenheter, som åsamkats henne i hennes ifrågavarande arbete. Vidkommande övriga sökande befunne sig dessa enligt den i ärendet förebragta utredningen i fattiga omständigheter samt hade nått en framskriden ålder. Carl August Vilhelm Anton vore född år 1873, Erika Eleonora Elisabeth Bodell år 1859 och Vega Charlotta Wilhelmina Ericson år 1880. På grund härav och då de två förstnämnda stått i nära släktskap till Hallonlöf och den sistnämnda stått honom i livstiden nära, funnes enligt ämbetets förmenande fog för ett efterskänkande till deras förmån av viss del av allmänna arvsfondens rätt till kvarlåtenskapen efter den avlidne. Ämbetet ansåge detta avstående böra få formen av årliga livräntor till de sistnämnda sökandena under deras återstående livstid. I fråga om storleken av dessa livräntor syntes ett årligt belopp av 900 kronor till Carl August Vilhelm Anton samt ett årligt belopp av 600 kronor till envar av Erika Eleonora Elisabeth Bodell och Vega Charlotta Wilhelmina Ericson vara skäligt. Dessa livräntor borde utgå från och med det kvartal, som infölle näst efter det, varunder kvarlåtenskapen blivit redovisad till allmänna arvsfonden, och av statskontoret utbetalas kvartalsvis i efterskott. För tiden, innan dessa livräntor började utgå, borde sökandena erhålla understöd, vilka enligt ämbetets mening borde utgå med samma belopp för år räknat, vartill livräntorna bestämdes. Jämväl dessa understöd syntes böra utgå kvartalsvis och utbetalas av boutredningsmannen i slutet av kvartalet med början från och med den 1 juli 1932, till dess nämnda livräntor börjat utgå.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i anslutning härtill tillstyrkt, att Kungl. Maj:t måtte, på sätt ämbetet föreslagit, vidtaga åtgärder i syfte att av arvsmedlen efter Hallonlöf bereda sistnämnda tre sökande livräntor till angivna belopp ävensom särskild ersättning med likaledes angivna belopp från och med den 1 juli 1932 till dess livräntorna började utgå.

På grund av vad i ärendet förekommit anser jag i likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet, att något efterskänkande av kvarlåtenskapen efter Hallonlöf till förmån för Thekla Erica Sofia Sobotka och Dagny Elisabet Eriesson icke bör ifrågakomma.

Departements-
chefen.

Däremot finner jag övervägande skäl tala för avstående av viss del av nämnda kvarlåtenskap till förmån för Carl August Vilhelm Anton och Erika Eleonora Elisabeth Bodell. Kammaradvokatfiskalsämbetet har för sin del föreslagit understöd i form av livräntor till Anton med 900 kronor och till Erika Eleonora Elisabeth Bodell med 600 kronor, allt för år räknat. Kostnaderna för inköp av livräntor å de föreslagna beloppen skulle enligt vad jag inhämtat uppgå till sammanlagt omkring 16,000 kronor. För egen del har jag funnit en nedsättning av de sålunda föreslagna livräntebeloppen skäligen. Jag förordar, att livräntorna bestämmas för Anton till 720 kronor om året och för Bodell till 480 kronor om året. Därjämte torde, intill dess livräntorna börja utgå, samma belopp, för år räknat, böra tillerkännas dem för tiden från och med den 1 juli 1932.

Vad slutligen beträffar Vega Charlotta Wilhelmina Ericson, som med hänsyn till vad i ärendet upplysts får anses hava stått Hallonlöf nära, finner jag skäligen, att till henne avstås ett engångsbelopp, vilket lämpligen torde böra bestämmas till 2,000 kronor.

Samtliga kostnader för beredande av livräntor och understöd i överensstämmelse med vad jag sålunda föreslagit torde enligt verkställda beräkningar belöpa sig till omkring 15,800 kronor.

Under åberopande av vad sålunda blivit anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter komministern Carl Axel Herman Hallonlöf från Edsberga i Breds socken av Uppsala län må avstås

dels vad som åtgår för anskaffande av livräntor åt Carl August Vilhelm Anton å 720 kronor om året samt åt Erika Eleonora Elisabeth Bodell, född Kihlman, å 480 kronor om året, att utgå under vederbörande livräntetagares återstående livstid,

dels vad som erfordras för beredande därutöver av understöd till Carl August Vilhelm Anton med 60 kronor samt till Erika Eleonora Elisabeth Bodell med 40 kronor för månad, räknat från och med den 1 juli 1932 till dess förenämnda livräntor börja utgå,

dels ock ett belopp av 2,000 kronor till Vega Charlotta Wilhelmina Ericson.

Kungl. Maj:ts proposition nr 242.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Brandt.